

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПОВСЯКДЕННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ВІЙСЬК ТА ТИЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВБ 7, ВБ 9, ВБ 7, ВБ 8

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	01 – Освіта / Педагогіка 12 – Інформаційні технології 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	03 – Гуманітарні науки 011 – Освітні, педагогічні науки 126 – Інформаційні системи та технології 255 – озброєння та військова техніка 032 – Історія та археологія
Освітня програма	Військова педагогіка Інформаційні системи та технології військового призначення Озброєння та військова техніка Сухопутних військ Історія та археологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання	3-4 семестри
Мова викладання	Українська

**Львів
2024**

Робочу програму навчальної дисципліни "Нормативно-правові основи вищої освіти" розроблено на основі освітньо-професійних програм "Військова педагогіка", "Інформаційні системи та технології військового призначення", "Озброєння та військова техніка Сухопутних військ", "Історія та археологія", навчальних (робочих навчальних) планів підготовки здобувачів освіти третього (освітньо-наукового) освітнього ступеня "Доктор філософії" та відповідних нормативних документів.

Розробник програми:

Лариса НІКОЛАЙЧУК, працівник Збройних Сил України, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри управління повсякденною діяльністю військ та тилового забезпечення.

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: є формування в ад'юнктів окремих військово-професійних компетентностей у відповідності до вимог освітньо-наукової програми (стандарту вищої військової освіти) за спеціальністю, в готовності до застосування ними знань норм Конституції України, Законів України, які регулюють здобуття вищої освіти й функціонування військової освіти, указів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України, наказів та директив Міністра оборони України, Міністерства освіти і науки України, Командувача Сухопутних військ; знає етапи розвитку вітчизняної та зарубіжної загальної та військової вищої освіти; нормативно-правових основ у галузі науки та освіти; поглиблює практичні уміння та навички науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи на базі чинного законодавства України та засадах аналізу сучасних педагогічних концепцій; формує системні знання про законодавчі акти у науковій та науково-технічній діяльності викладача у вищому військовому навчальному закладі, наукового працівника.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми навчальна дисципліна забезпечує набуття **компетентності:**

Для спеціальності 011:

ЗК02. Здатність застосовувати знання та розуміння предметної області (загальної та професійної педагогіки) та володіння основами професійної – наукової та науково-педагогічної – діяльності;

СК03. Здатність осмислювати роль педагогічного явища та кожного його елемента у системі та у взаємодії з іншими педагогічними явищами та процесами в системі військової освіти;

СК05. Здатність використовувати сучасні методи, технології та прийоми реалізації посадових компетенцій в освітньому процесі у ВВНЗ, ВНП ЗВО відповідно до передових практик вищої військової освіти країн НАТО, а також з врахуванням досвіду бойових дій (складних умов обстановки);

СК07. Здатність брати участь у роботі кафедри ВВНЗ, ВНП ЗВО, знати та розуміти принципи організації й особливості її роботи (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи факультету, інституту й університету).

Для спеціальності 126:

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень й інноваційних розробок українською та іноземними мовами, глибоке розуміння наукових текстів іноземними мовами за напрямком досліджень;

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

Для спеціальності 255:

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК7. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

ЗК10. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, необхідними для формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору;

ФК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері озброєння та військової техніки сухопутних військ, а також застосувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.

Для спеціальності 032:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК-2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК-4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК-5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК-6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК-8. Здатність до міжособистісної взаємодії;

ЗК-9. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

ФКс-6. Розробка програми та менеджмент. Розуміння та здатність застосовувати на практиці принципи комплексного міждисциплінарного дослідження в історії, соціальних, гуманітарних і воєнних науках.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми встановлені наступні **програмні результати навчання (РН)**, якими повинен оволодіти ад'юнкт після вивчення навчальної дисципліни.

Для спеціальності 011:

РН17. Успішно реалізовувати посадові компетенції як суб'єкта науково-педагогічної діяльності у ВВНЗ, ВНП ЗВО;

РН21. Концептуалізувати та реалізувати наукові проекти, здійснювати управління науковими проектами, реєструвати права інтелектуальної власності.

Для спеціальності 126:

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інформаційних технологій, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

Для спеціальності 255:

РН3. Планувати і виконувати теоретичні та/або експериментальні дослідження в сфері озброєння та військової техніки сухопутних військ з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників;

РН5. Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності;

РН6. Володіти вміннями та навичками з питань організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін.

Для спеціальності 032:

РН-3. Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі;

РН-8. Здатність використовувати облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги та найновіші ІКТ-ресурси, щоб локалізувати джерела та документальний матеріал, корисний для свого власного дослідження.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Нормативно-правові основи вищої освіти» є вибірковою та не передбачає необхідності попереднього засвоєння інших дисциплін та не забезпечує їх.

3. Очікувані результати навчання з дисципліни

За результатами вивчення навчальної дисципліни ад'юнкти повинні:

знати:

вимоги нормативно-правових актів щодо реалізації права на вищу освіту, ступеневу систему підготовки фахівців, нормативні вимоги стандартів освітньої діяльності і вищої освіти;

порядок застосування керівних документів при відпрацюванні документації з планування та здійснення освітнього процесу;

вимоги нормативно-правових актів щодо проведення наукових досліджень;

міжнародно-правові акти у сфері вищої освіти;

вміти:

готувати та подавати документи для заміщення вакантних посад наукових і науково-педагогічних працівників;

використовувати правові норми у галузі вищої освіти під час виконання професійних обов'язків наукового та науково-педагогічного складу;

застосувувати законодавство в процесі навчання в ад'юнктурі, користуватися правами ад'юнкта та нести обов'язки і відповідальність;

застосувувати Інструкції з організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України.

Очікувані (дисциплінарні) результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачем після опанування навчальної дисципліни "Нормативно-правові основи вищої освіти" наведені в таблиці.

Шифр РН	Очікувані результати навчання
	Для спеціальності 011:
РН17	Успішно реалізовувати посадові компетенції як суб'єкта науково-педагогічної діяльності у ВВНЗ, ВНП ЗВО;
РН21	Концептуалізувати та реалізувати наукові проекти, здійснювати управління науковими проектами, реєструвати права інтелектуальної власності.
	Для спеціальності 126:
РН10	Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інформаційних технологій, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.
	Для спеціальності 255:
РН3	Планувати і виконувати теоретичні та/або експериментальні дослідження в сфері озброєння та військової техніки сухопутних військ з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників;
РН5	Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей у передових контекстах професійної та наукової діяльності;
РН6	Володіти вміннями та навичками з питань організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методів викладання навчальних дисциплін.
	Для спеціальності 032:
РН-3	Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі;
РН-8	Здатність використовувати облікову інформацію з архіву, бібліотечні каталоги та найновіші ІКТ-ресурси, щоб локалізувати джерела та документальний матеріал, корисний для свого власного дослідження.

4. Осяг дисципліни і розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Семестри	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин:													Форми контролю		
		Загальний обсяг	Аудиторних:													Самостійна робота	
			Всього	В тому числі:										Години, які враховані до загального бюджету часу ¹			
				Лекції	Семінарські заняття	Групові заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Групові вправи	Тактичні заняття (ТСЗ)	Контрольний захід	Практичні заняття в полі	Практичні заняття вночі	Навчально-методичні ²			
3	1,5	46	16	6	2	6	2	-		-		-	-	-	30	-	
4	1,5	44	14	4		2	6	-		-	2	-	-	-	30	Залік	
Разом	3	90	30	10	2	8	8	-		-	2	-	-	-	60		

5. Програма навчальної дисципліни

№ з/п	Види навчальних занять, індивідуальні завдання та їх номери, контрольні заходи	Всього годин	Денна		Номери семестрів, назва змістового модуля (розділу), тема занять, навчальні питання
			Аудиторних годин	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6
					3-й семестр
					Розділ 1. Загальні положення законодавства щодо здобуття вищої освіти
		14	4	10	Тема 1. Правові основи регулювання суспільних відносин в галузі вищої освіти
1.	Лекція № 1	2	2	-	Тема № 1. Заняття 1. Закон України «Про вищу освіту». 1. Право громадян на вищу освіту та його реалізація в Україні. 2. Нормативні основи поняття вищої освіти та змісту вищої освіти. 3. Державна політика в галузі вищої освіти
2.	Самостійне заняття № 1	6	-	6	Тема № 1. Заняття 2. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») 1. Пріоритетні напрями реформування освіти: 2. Основні шляхи реформування освіти: 3. Військова освіта: засади реформування.
3.	Самостійне заняття № 2	4	-	4	Тема № 1. Заняття 3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні 1. Основні вимоги Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Розпорядження КМУ № 286-р від 23 лютого 2022 року.
4.	Семінарське заняття № 1	2	2	-	Тема № 1. Заняття 4. Правові основи розвитку і реформування вищої освіти в Україні 1. Порівняльна характеристика права на вищу освіту в Україні і зарубіжних державах та його реалізація 2. Основні вимоги Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття») 3. Завдання, напрями і проблеми реформування військової освіти. 4. Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці: проблеми реалізації.
		6	2	4	Тема 2. Вища освіта і Болонський процес
5.	Лекція № 2	2	2	-	Тема № 2. Заняття 1. Вища освіта і Болонський процес 1. Поняття Болонського процесу та його основні

					історичні етапи. 2. Впровадження Болонського процесу як засобу інтеграції вищої освіти країни Європи. 3. Вища освіта в Україні у контексті Болонського процесу.
6.	Самостійне заняття № 3	4	-	4	Тема № 2. Заняття 2. Болонський процес – засіб інтеграції вищої освіти країн Європи 1. Історичні етапи Болонського процесу. 2. Основні чинники євроінтеграції в освітянській сфері. 3. Національні системи вищої освіти європейських держав та інших провідних країн світу. 4. Стан, проблеми та шляхи реалізації Болонського процесу в Україні.
		4	2	2	Тема 3. Ступенева система підготовки фахівців
7.	Лекція № 3	2	2	-	Тема № 3. Заняття 1. Структура вищої освіти 1. Рівні вищої освіти, їх суть. 2. Ступені вищої освіти. 3. Галузі знань і спеціальності, за якими здійснюється підготовка фахівців.
8.	Самостійне заняття № 4	2	-	2	Тема № 3. Заняття 2. Документи про вищу освіту 1. Види та зразки документів про вищу освіту.
		4	-	4	Тема 4. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти
9.	Самостійне заняття № 1	4	-	4	Тема № 4. Заняття 1. Стандарти у сфері вищої освіти 1. Стандарти освітньої діяльності 2. Стандарти вищої освіти
.					Розділ II. Правові основи науково-педагогічної діяльності
		17	7	10	Тема 5. Типи закладів вищої освіти
11.	Групове заняття № 1	2	2	-	Тема 5. Заняття 1. Правовий статус закладів вищої освіти 1. Поняття та загальна характеристика правового статусу закладів вищої освіти. 2. Типи закладів вищої освіти. 3. Правовий статус структурних підрозділів закладів вищої освіти.
12.	Групове заняття № 2	2	2	-	Тема 5. Заняття 2. Положення про особливості організації освітньої діяльності у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти. Наказ МОУ від 09.01.2020р. № 4. 1. Нормативно-правові вимоги до основних документів з організації освітнього процесу у ВВНЗ. 2. Правові основи навчальної і методичної діяльності у ВВНЗ.
	Самостійне заняття № 7	6	-	6	Тема 5. Заняття 3. Правові основи організації освітнього процесу при заочній формі здобуття

					освіти та дистанційному навчанні 1. Заочна форма здобуття освіти 2. Дистанційне навчання
13.	Групове заняття № 3	2	2	-	Тема 5. Заняття 4. Європейська кредитно-трансферна акумулююча система (ECTS). 1. Поняття, завдання та умови застосування Європейської кредитно-трансферної акумулюючої системи (ECTS). 2. Критерії і порядок оцінювання рівня знань і умінь поточного контролю, підсумкового контролю.
14.	Практичне заняття № 1	2	2	-	Тема 5. Заняття 4. Огляд-коментар Положення про вищі військові навчальні заклади ЗС України. 1. Поняття вищого військового навчального закладу, його завдання. 2. Структура ВВНЗ. 3. Факультет і кафедра – структурні підрозділи ВВНЗ. 4. Управління ВВНЗ.
15.	Самостійне заняття № 8	4	-	4	Тема 5. Заняття 5. Положення про військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів 1. Мета функціонування військових навчальних підрозділів. 2. Військовий інститут (коледж) закладу вищої освіти.. 3. Факультет, кафедра військової підготовки 4. Управління військовим навчальним підрозділом. 5. Військова підготовка студентів закладів вищої освіти за програмою підготовки офіцерів запасу.
	Всього за 3 семестр	46	16	30	
					4 семестр
		20	8	12	Тема 6. Права та обов'язки учасників освітнього процесу
16.	Лекція № 4	2	2	-	Тема 6. Заняття 1. Учасники освітнього процесу 1. Поняття учасників освітнього процесу та загальна характеристика їхнього статусу. 2. Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників. 3. Права і обов'язки НПП. 4. Права та обов'язки осіб, які навчаються.
17.	Самостійне заняття № 8	6	-	6	Тема 6. Заняття 2. Права та обов'язки НПП ВВНЗ 1. Перелік посад НПП у ВВНЗ. 2. Права та обов'язки НПП ВВНЗ
18.	Самостійне заняття № 9	6	-	6	Тема 6. Заняття 3. Права та обов'язки у сфері освіти курсанта ВВНЗ 1. Права курсанта ВВНЗ у сфері освіти. 2. Обов'язки курсанта ВВНЗ.
19.	Практичне заняття № 2	2	2	-	Тема 6. Заняття 4. Порядок заміщення посад наукових і науково-педагогічних працівників

					<p>1. Поняття вакантної посади та право участі у конкурсі на заміщення посад.</p> <p>2. Складання документів для участі у конкурсі на заміщення посад наукових і науково-педагогічних працівників.</p>
20.	Практичне заняття № 3	2	2	-	<p>Тема 6. Заняття 5. Огляд-коментар Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України, Інструкції з заміщення на конкурсній основі вакантних наукових посад у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та наукових установах Міністерства оборони України та Збройних Сил України.</p> <p>1. Конкурсний відбір для призначення осіб офіцерського складу та працівників ЗС України на посади командування, НПП у ВВНЗ.</p> <p>2. Кваліфікаційні вимоги до кандидатів на посади.</p> <p>3. Організація та проведення конкурсу кандидатів на посади.</p>
21.	Практичне заняття № 4	2	2	-	<p>Тема 6. Заняття 6. Правовий статус ад'юнкта</p> <p>Огляд-коментар Інструкції про організацію підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у Збройних Силах України. Наказ Міністерства оборони України, Міністерства освіти і науки України № 194/265 від 30.06.2000р.</p>
					Розділ III. Правові основи наукової і науково-технічної діяльності. Міжнародне співробітництво у сфері вищої освіти
		19	5	14	Тема 7. Наукова і науково технічна діяльність
22.	Лекція № 5	2	2	-	<p>Тема 7. Заняття 1. Правові основи наукової і науково-технічної діяльності</p> <p>1. Поняття та форми наукової і науково-технічної діяльності.</p> <p>2. Суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності, їх правовий статус.</p>
23.	Самостійне заняття № 10	6	-	6	<p>Тема 7. Заняття 2. Державні гарантії діяльності вчених, наукових працівників, їх соціальний захист.</p> <p>1. Пільги та переваги наукових і науково-педагогічних працівників.</p> <p>2. Пенсійне забезпечення науковців.</p>
24.	Групове заняття № 4	2	2	-	<p>Тема 7. Заняття 3. Наукові ступені та вчені звання.</p> <p>1. Поняття, види і порядок присудження наукових ступенів.</p> <p>2. Поняття, види і порядок присвоєння вчених звань.</p>

25.	Самостійне заняття № 11	4	-	4	Тема 7. Заняття 4. Нормативно-правові вимоги до дисертаційного дослідження 1. Вимоги до структури дисертації, її окремих елементів. 2. Вимоги до оформлення дисертації.
26.	Самостійне заняття № 12	4	-	4	Тема 7. Заняття 5. Нормативно-правові вимоги до осіб, яким може бути присвоєне вчене звання 1. Критерії оцінки науково-педагогічної або наукової діяльності професора. 2. Критерії оцінки науково-педагогічної або наукової діяльності доцента. 3. Критерії оцінки науково-педагогічної або наукової діяльності старшого дослідника.
		4	-	4	Тема 8. Міжнародно-правові акти в галузі вищої освіти
27.	Самостійне заняття № 13	2	-	2	Тема 8. Заняття 1. Європейські конвенції в галузі вищої освіти. 1. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні. 2. Європейська конвенція про еквівалентність дипломів, які надають допуск до університетів. 3. Європейська конвенція про академічне визнання університетських кваліфікацій. 4. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти
28	Самостійне заняття № 14	2	-	2	Тема 8. Заняття 2. Міжнародно-правове регулювання здобуття вищої освіти 1. Загальні положення про міжнародні договори України в галузі вищої освіти. 2. Поняття кваліфікацій та їх визнання у європейському регіоні. 3. Основні положення Конвенції про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. 4. Тенденції та перспективи міжнародних зв'язків у сфері здобуття вищої освіти
29	Залік	2	2	-	
	Всього за 4 семестр	44	14	30	
	Всього за рік	90	30	60	

Індивідуальні завдання - робочою програмою навчальної дисципліни виконання індивідуальних завдань не передбачено.

6. Форми поточного та підсумкового контролю та засоби діагностики результатів навчання

За дисципліною "Нормативно-правові основи вищої освіти" передбачені наступні види контролю:

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки ад'юнктів. Він проводиться на одному з перших занять.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок (вмінь) курсанта в ході вивчення дисципліни, проводиться на всіх видах навчальних занять.

Самоконтроль призначений для самооцінки курсантами якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни (розділу, теми) та самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку в термін, визначений графіком – календарем навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни.

№ з/п	Види контролю	Засоби діагностики успішності навчання
1.	вхідний	письмовий експрес-контроль (летючки), тестові завдання, усне опитування
2.	поточний	оцінювання усних відповідей у ході навчальних занять; письмовий експрес-контроль (летючки) засвоєння теоретичного навчального матеріалу; виконання та оцінювання практичних завдань у ході всіх видів занять.
3.	самоконтроль	відповіді на питання для самоконтролю, які передбачені електронними підручниками, тестовими завданнями (програмами) та друківаними навчальними виданнями
4.	підсумковий	залік

Контрольні заходи є складовою частиною процесу навчання і звітності слухачів за якістю засвоєння навчального матеріалу і є необхідним елементом зворотного зв'язку у навчальному процесі.

Контрольні заходи з навчальної дисципліни включають: поточний контроль та залік, результати яких додаються (50+50) та становлять сукупну оцінку в межах 100-бальної системи.

Поточний контроль проводить викладач на всіх видах занять. Основна мета поточного контролю – забезпечити зворотній зв'язку між викладачем та ад'юнктами в процесі навчання, перевірка готовності ад'юнктів до виконання наступних навчальних завдань, а також забезпечити управління їх навчальною

мотивацією. Інформація, отримана під час поточного контролю, використовується для корегування методів і засобів навчання, а також для самостійної роботи ад'юнктів.

Форми поточного контролю:

усне опитування;

письмовий контроль;

виступ на занятті;

тестування, у т.ч. із застосуванням ЕОТ;

виконання практичних завдань.

Розподіл балів, які отримують слухачі

Поточний контроль оцінюється за чотирибальною шкалою і заноситься до журналу обліку навчальних занять. У системі відведених для оцінювання результатів поточний контроль становить 50 балів.

Перерахунок результатів поточного контролю у 100-бальну шкалу для занесення у екзаменаційну відомість здійснюється в такому порядку:

1. Визначається кількість балів для оцінки поточного контролю – до 50 балів.

2. Для визначення кількості балів кожного ад'юнкта за поточний контроль суму отриманих балів (ΣO) слід поділити на кількість оцінок (N) і помножити на 10.

$$B_{\text{пк}} (\text{бал поточного контролю}) = \Sigma O \div N \times 10 .$$

Результати поточного контролю є основною інформацією під час проведення заліку, і викладач їх враховує при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку - календаря навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни.

Допуск до підсумкового контролю з дисципліни здійснюється за умови виконання ад'юнктами:

всіх практичних завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

успішно виконаними за всіма вивченими протягом семестру тематичними розділами (темами).

В разі невиконання однієї із зазначених умов ад'юнкт вважається таким що не допущений до підсумкового контролю з даної дисципліни. В екзаменаційній відомості робиться запис «не допущений». Допуск ад'юнкта до повторного складання заліку можливий за умови відпрацювання ним заборгованостей за індивідуальним графіком.

Залік – форма оцінювання знань та умінь ад'юнктів, які вони здобули під час вивчення навчальної дисципліни.

Тривалість складання заліку становить 2 академічні години, форма проведення – письмово-усна.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Залік оцінюється таким чином:

Оцінка «відмінно» (41-50 балів) ставиться тоді, коли ад'юнкт демонструє повні й міцні знання з навчальної дисципліни, чітко, грамотно, обґрунтовано висловлює свої думки, виявляє здатність аналізувати поняття з вивченого предмета. У практичній частині здобувач демонструє вміння креативно застосовувати теоретичні знання, під час відповіді на запитання застосовує набуті знання з культури усного наукового мовлення.

Оцінка «добре» (30-40 балів) ставиться тоді, коли ад'юнкт допускає незначні й несуттєві помилки під час викладання теоретичного матеріалу і під час виконання практичних завдань. При цьому ад'юнкт логічно, послідовно, грамотно та у відповідній тональності аналізує поняття навчальної дисципліни. Практичний складник викладений цікаво, жваво, відповідає змісту завдання.

Оцінка «задовільно» (19-29 балів) ставиться тоді, коли ад'юнкт засвоїв основний теоретичний матеріал поверхнево, допускає фактичні помилки. Здобувач уміє використовувати знання при викладенні практичної частини, але недбало ставиться до свого мовлення, не дотримується культури усного наукового мовлення.

Оцінка «незадовільно» (0-18 балів) ставиться тоді, коли ад'юнкт не засвоїв окремі розділи. Оцінка засвідчує нездатність застосовувати набуті знання під час виконання практичних завдань, що робить неможливим подальше навчання.

Підсумкова оцінка з курсу «Нормативно-правові основи вищої освіти» дорівнює сумі поточного (до 50 балів) та підсумкового (залік – до 50 балів) контролів.

Оцінювання результатів підсумкового контролю навчальних досягнень курсантів здійснюється за 100-бальною шкалою, за шкалою ЄКТС та національною шкалою. Співвідношення шкал наведено в таблиці:

100 бальна шкала	Шкала ЄКТС	Оцінка за розширеною шкалою	Національна шкала
90 - 100	A	відмінно	відмінно
80 - 89	B	дуже добре	добре
65 - 79	C	добре	
55 - 64	D	задовільно	задовільно
50 - 54	E	достатньо	
1 - 49	FX	незадовільно	незадовільно

Критерії оцінювання знань і вмінь ад'юнкта за результатами вивчення навчального матеріалу теми (навчальної дисципліни):

A – оцінка "відмінно" (90 – 100 балів) виставляється за високий рівень знань (допускаються деякі неточності) навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно,

послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань;

В – оцінка "дуже добре" (80 – 89 балів) виставляється за знання навчального матеріалу вище середнього рівня, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені запитання (можлива невелика кількість неточностей), вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

С – оцінка "добре" (65 – 79 балів) виставляється загалом за правильне розуміння навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) недоліки, за вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань;

Д – оцінка "задовільно" (55 – 64 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, малоаргументовані відповіді, слабе застосовування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань;

Е – оцінка "достатньо" (50 – 54 балів) виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або малоаргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладення, за слабе застосовування теоретичних положень під час розв'язання практичних завдань;

FX – оцінка "незадовільно" (1 – 49 балів) з можливістю повторного складання заліку виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань.

8. Методи і форми викладання навчального матеріалу, обладнання та програмне забезпечення

Методи та навчальні техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу:

- пояснювально-ілюстративний;
- системний;
- проблемно-пошуковий;
- індивідуальні та групові проєкти;
- дискусія.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Акт проголошення незалежності України. // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, №53, ст. 799.
2. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 року.
3. Вимоги до оформлення дисертації. Затверджені наказом МОН України. Наказ Міністерства освіти і науки України 12.01.2017р. № 40. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
4. Декларація про державний суверенітет України, // (Відомості Верховної Ради України (ВВР),, 1991, №31, ст. 429.
5. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 896 від 03.11.1993р. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/896-93>
6. Деякі питання реалізації статті 54 Закону України “Про вищу освіту”. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. № 656 .
7. Європейська конвенція про еквівалентність дипломів, які надають допуск до університетів. Страсбург,03.06.1964 р.
8. Європейський простір у сфері вищої освіти. Спільна декларація міністрів освіти Європи від 19.06.1999р., Болонья.
9. Інструкція з заміщення на конкурсній основі вакантних наукових посад у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та наукових установах Міністерства оборони України та Збройних Сил України. Затверджено Наказом Міністерства оборони України від 26.06.2018р. № 292. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0840-18>
10. Інструкція про організацію підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів у Збройних Силах України. Наказ Міністерства оборони України, Міністерства освіти і науки України № 194/265 від 30.06.2000р.
11. Інструкція про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України. Затверджена Наказом Міністерства оборони України від 19.10.2016 року № 542/1255
12. Кодекс законів про працю України.
13. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. Прийнята 14.12.1960 р. Генеральною конференцією ЮНЕСКО. Електронний ресурс. Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174
14. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні від 11.04.1997р. Лісабон.
15. Конституція України: Офіційне видання. – К.,1996 р.
16. Національна рамка кваліфікацій. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011року № 1341. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011>.

17. Перелік основних видів методичної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 450 від 07.08.2002р.

18. Положення про атестаційну колегію Міністерства освіти і науки України. Затверджено наказом МОН від 14.09.2011р. № 1059.

19. Положення про вищі військові навчальні заклади. Затверджено наказом Міністерства оборони України від 27.05.2015р. № 240.

20. Положення про військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства оборони Від 15.08.2013 року № 1190/560

21. Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України. Затверджено Наказом МОУ від 13.01.2007р. №9.

22. Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України. Затверджено Наказом Міністра оборони України від 09.01.2020р. № 4. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20#Text>

23. Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 309 від 01.03.1999р.

24. Порядок затвердження рішень про присвоєння вчених звань. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015р. №656 .

25. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014р. № 1556-VII. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

26. Про громадянство України. Закон України від 16.04.1997р. //Відомості ВРУ, 1997, №23, ст. 169.

27. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266

28. Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки. Наказ МОН України від 12.05.2015 року № 525.

29. Про міжнародні договори України. Закон України від 22.12.1993р. //Відомості ВРУ, 1994, ст. 45.

30. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України від 26.11.2015р. № 848-VIII.

31. Про наукову і науково-технічну експертизу Закон від 10.02.1995р.№51/95-ВР (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 9, ст.56)

32. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Розпорядження КМУ № 286-р від 23 лютого 2022 року. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-%D1%80#Text>

33. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ МОН 23.09.2019 р. № 1220.

Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#n4>

34. Про освіту. Закон України 05.09.2017 р. № 2145-VIII 2017р. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

35. Про ратифікацію Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні. Закон України від 03.12.1999 р. № 1273-ІУ //ВВР, 1999, № 51, ст. 459.

36. Цивільний кодекс України.

Допоміжна література

37. Болонський процес у період до 2020 року – Європейський простір вищої освіти у новому десятилітті. Комюніке конференції європейських міністрів вищої освіти, Льовен та Лювен-ля-Ньов, 28-29 квітня 2009 року //www.edupolicy.org.ua/files/Louvain_Communique(2009).

38. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика: Монографія. - Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 852с.

39. Вища освіта і Болонський процес: Навч.посіб. для студ. вищ. навч. закл. /Дмитриченко М.Ф., Хорошун Б.І., Язвінська О.М., Данчук В.Д. – К.: Знання України, 2007. – 440с.

40. Лігоцький, А. О. Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем /А. О. Лігоцький. – К. : Техніка, 1997. – 210 с.

41. Мамрич С. М. Концептуальні засади ступеневої підготовки фахівців у навчально-науково-виробничих комплексах / С. Мамрич // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2000. – № 2. – С. 223–229.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства оборони України: <http://www.mil.gov.ua/>;
2. Офіційний сайт Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного: <http://www.nasv.gov.ua/>;

3. Журнал «Військо України» (Центральний друкований орган Міністерства оборони України):// <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=vu&lang=ua;>

4. Науково-теоретичний та науково-практичний журнал «Наука і оборона» <http://www.nio.mil.gov.ua/>;

5. Офіційний сайт Верховної Ради України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/a#Find>